

FALKENBERG
REVISORERNA

Datum 2018-02-15

Kommunstyrelsen
Samtliga nämnder

Styrelsen för Falkenbergs Stadshus AB
Styrelsen för Falkenbergs Energi AB
Styrelsen för Falkenberg Energihandel
AB
Styrelsen för Falkenbergs Bostads AB
Styrelsen för Falkenberg Bostad Utveck-
lings AB
Styrelsen för Falkenbergs Vatten och
Renhållning AB
Styrelsen för Destination Falkenberg AB
Styrelsen för Falkenberg Näringsliv AB

Kommunfullmäktige – för kännedom

Granskning av nämnd- och bolagsprotokoll

Revisorerna i Falkenbergs kommun har uppdragit åt PwC att granska om nämndprotokollen överensstämmer med kommunallagen samt om nämnd- och bolagsprotokoll är ändamålsenliga för att möjliggöra kommunstyrelsens uppsiktsplikt.

Framhållas ska att kommunallagens krav på nämndprotokolls utformande inte är gällande för styrelseprotokoll i kommunala bolag och beslut fattade i kommunala bolag kan inte heller laglighetsprövas. Detta innebär att ut-

formningen av styrelseprotokoll inte är föremål för samma krav som utformningen av nämndprotokoll.

Enligt kommunallagen gäller emellertid att kommunstyrelsen ska leda och samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter och ha uppsikt över nämndernas och bolagens verksamhet. Nyssnämnda ger uttryck för kommunstyrelsens uppsiktsplikt över nämnder och bolag. Kommunstyrelsen ska uppmärksamt följa de frågor som kan ha inverkan på kommunens ekonomiska ställning samt hos fullmäktige göra de framställningar som behövs. Kommunstyrelsen får från övriga nämnder och bolag begära in de upplysningar som de behöver för att fullgöra sitt uppdrag.

Kommunens nämnder och bolag ska därför utforma sina protokoll på ett sätt som möjliggör för kommunstyrelsen att fullfölja sin uppsiktsplikt enligt kommunallagen.

Vår bedömning

Som framgår ovan har granskningen bedömt nämndprotokoll för sig och bolagsprotokoll för sig då olika krav ställs på nämndprotokoll och bolagsprotokoll.

Vad gäller nämndprotokollen bedömer vi att de huvudsakligen utformas på ett ändamåls- samt lagenligt sätt. Med detta innebär att vi anser att protokollen huvudsakligen uppfyller KL:s krav på protokoll, att det är informativa och skrivna på ett lättförståeligt sätt och utformade så att kommunmedlemmar kan utnyttja sin rätt att laglighetspröva samt att de är utformade så att kommunstyrelsen kan uppfylla sin uppsiktsplikt ändamålsenligt.

De protokoll som inte anses uppfylla kontrollmålen till fullo kan inte i sin nuvarande form anses tillföra tillräcklig mycket information för att kommunstyrelsen ska kunna uppfylla uppsiktsplikten ändamålsenligt. Utifrån dessa protokoll bedömer vi därför att kommunstyrelsen i flera fall behöver inhämta kompletterande information om bolagens verksamhet utöver det som följer av protokollen.

Våra rekommendationer

- Granskningen rekommenderar kommunen att utarbeta riktlinjer för nämndernas protokoll för att ytterligare tydliggöra i organisationen vad protokollen ska innehålla enligt KL, vilka mallar som ska användas och protokollens disposition. Framhållas ska vidare att KL:s krav på protokoll endast utgör minimikrav varför det står kommunen fritt att utforma

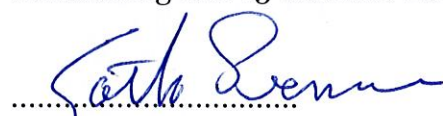
riktlinjer som ställer högre krav på protokollen. I sådana riktlinjer kan även ytterligare tydliggöras vad protokollen bör innehålla för att kommunstyrelsen ska kunna uppfylla sin uppsiktsplikt ändamålsenligt. En kommungemensam standard underlättar vidare för läsaren att växla mellan olika nämnders protokoll och känna igen sig i protokollens struktur.

- Granskningen rekommenderar att kommunen tar fram riktlinjer för hur bolagsprotokollen ska utformas och vilken information som ska framgå av protokollen för att kommunstyrelsen ska kunna uppfylla sin uppsiktsplikt ändamålsenligt.

I övrigt hänvisar vi till granskningsrapporten som bifogas i bilaga: PwC Revisionsrapport "*Granskning av nämnd och bolagsprotokoll*".

Vi önskar Kommunstyrelsens kommentarer i anledning av vår granskning senast 2018-05-31. Svar skickas till kommunrevisionen;
gosta.svensson@pol.falkenberg.se

Falkenberg den 15 februari 2018

.....
Gösta Svensson

.....
Jan Johansson

Bilaga: Revisionsrapport PwC "*Granskning av nämnd- och bolagsprotokoll*"

Revisionsrapport

Ulrika Rosander
Charlie Lindström

Februari 2017

Granskning av nämnd- och bolagsprotokoll utifrån bestämmelser i kommunallagen

Falkenbergs kommun

Innehållsförteckning

1.	Inledning	1
1.1.	Bakgrund	1
1.1.	Revisionsfråga	1
1.2.	Revisionskriterier	1
1.3.	Kontrollmål	1
	Avgränsning och metod	2
2.	Lagar och interna dokument	3
2.1.	Kommunallagen	3
2.1.1.	Nämndprotokollens utformning	3
2.1.2.	Ansvar för nämndprotokoll	3
2.1.3.	Laglighetsprövning	3
2.1.4.	Kommunstyrelsens uppsiktsplikt	4
2.1.5.	Anmälan av delegationsbeslut	4
2.2.	Interna riktlinjer för protokoll	4
3.	Iakttagelser och revisionell bedömning	5
3.1.	Nämndernas protokoll uppfyller kommunallagens krav	5
3.1.1.	Bedömning	6
3.2.	Nämndernas protokoll är informativa och skrivna på ett lättförståeligt sätt samt är utformade så att kommunmedborgare kan utnyttja möjligheten att laglighetspröva beslut	7
3.2.1.	Bedömning	8
3.3.	Nämndernas protokoll är utformade så att kommunstyrelsen kan uppfylla sin uppsiktsplikt ändamålsenligt	8
3.3.1.	Bedömning	8
3.4.	Bolagsprotokollen är informativa och skrivna på ett lättförståeligt sätt samt är utformade så att kommunstyrelsen kan uppfylla sin uppsiktsplikt ändamålsenligt	9
3.4.1.	Bedömning	10
3.5.	Bedömning av revisionsfråga	11
3.6.	Bedömningar mot kontrollmål	12
3.7.	Rekommendation	13

1. Inledning

1.1. Bakgrund

I kommunallagen stadgas vad kommunala nämndprotokoll ska innehålla. Vidare gäller enligt kommunallagen att varje medlem av en kommun har rätt att få lagligheten av kommunens beslut prövad genom att överklaga beslut hos förvaltningsrätten. Detta resulterar i att protokoll från nämnderna måste vara utformade på ett sätt som ger kommunmedlemmar tillräcklig information för att de ska kunna utnyttja sin rätt att laglighetspröva. Detta ställer krav på språk, uppställningar och förmåga att i korta drag ge läsaren en god uppfattning av ärendet.

En kommuns nämndprotokoll ska därför utformas i enlighet med kommunallagens bestämmelser om protokoll samt vara så utformade att kommunmedlemmar kan utnyttja sin möjlighet att laglighetspröva beslut. Framhållas ska att kommunallagens krav på nämndprotokolls utformande inte är gällande för styrelseprotokoll i kommunala bolag och beslut fattade i kommunala bolag kan inte heller laglighetsprövas. Detta innebär att utformningen av styrelseprotokoll inte är föremål för samma krav som utformningen av nämndprotokoll.

Enligt kommunallagen gäller emellertid att kommunstyrelsen ska leda och samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter och ha uppsikt över nämndernas och bolagens verksamhet. Nyssnämnda ger uttryck för kommunstyrelsens uppsiktsplikt över nämnder och bolag. Kommunstyrelsen ska uppmärksammat följa de frågor som kan ha inverkan på kommunens ekonomiska ställning samt hos fullmäktige göra de framställningar som behövs. Kommunstyrelsen får från övriga nämnder och bolag begära in de upplysningar som de behöver för att fullgöra sitt uppdrag.

Kommunens nämnder och bolag måste därför utforma sina protokoll på ett sätt som möjliggör för kommunstyrelsen att fullfölja sin uppsiktsplikt enligt kommunallagen.

Revisorerna i Falkenbergs kommun har uppdragit åt PwC att granska om nämndprotokollen överensstämmer med kommunallagen samt om nämnd- och bolagsprotokoll är ändamålsenliga för att möjliggöra kommunstyrelsens uppsiktsplikt.

1.1. Revisionsfråga

Utformar nämnderna och bolagen sina protokoll på ett ändamåls- samt lagenligt sätt?

1.2. Revisionskriterier

Bedömningsgrunderna för granskningen utgörs av följande revisionskriterier:

- Kommunallagen
- Eventuella anvisningar/riktlinjer inom kommunen

1.3. Kontrollmål

Med utgångspunkt från revisionskriterierna har följande kontrollmål formulerats:

- Uppfyller nämndernas protokoll kommunallagens krav samt är utformade så att kommunmedborgare kan utnyttja möjligheten att laglighetspröva beslut?
- Är protokollen informativa och skrivna på ett lättförståeligt sätt?

- Är nämnd- och bolagsprotokoll utformade så att kommunstyrelsen kan uppfylla sin uppsiktsplikt ändamålsenligt?

Avgränsning och metod

Granskningen avgränsas till perioden 2017 och avser samtliga tio nämnder och de helägda kommunala bolagen: Falkenbergs Stadshus AB, Falkenberg Energi AB, Falkenbergs Näringsliv AB, Falkenbergs Bostads AB, Falkenberg Bostad Utvecklings AB:s, Falkenbergs Vatten & Renhållnings AB, Destination Falkenberg AB samt Falkenberg Energihandel AB. Ekobilen 5A Fastighets AB har inte under perioden haft några möten varför någon granskning av bolagets protokoll inte kunnat genomföras. Granskningen utförs genom en analys av insamlade protokoll för berörda nämnder och bolag samt eventuellt styrande dokument.

Då kommunallagens krav på protokoll inte är gällande för bolagsprotokoll har granskningen för att särskilja bedömningen av nämnd- och bolagsprotokoll delat upp kontrollmålen enligt följande:

- Uppfyller nämndprotokollen kommunallagens krav på protokoll?
- Är nämndprotokollen informativa och skrivna på ett lättförståeligt sätt samt utformade så att kommunmedborgare kan utnyttja möjligheten att laglighetspröva?
- Är nämndprotokollen utformade så att kommunstyrelsen kan uppfylla sin uppsiktsplikt ändamålsenligt?
- Är bolagsprotokollen informativa och skrivna på ett lättförståeligt sätt samt utformade så att kommunstyrelsen kan uppfylla sin uppsiktsplikt ändamålsenligt?

Nämnas ska att bedömningen om nämndprotokollen är informativa och skrivna på ett lättförståeligt sätt även är en del av bedömningen om protokollen är utformade så att kommunstyrelsen kan uppfylla sin uppsiktsplikt ändamålsenligt. Detta då protokoll som inte är informativa och skrivna på ett lättförståeligt sätt inte heller kan anses möjliggöra för kommunstyrelsen att uppfylla sin uppsiktsplikt ändamålsenligt. Med det sagt finns det ytterligare aspekter att beakta vid bedömning av om protokollen är utformade på sådant sätt att kommunstyrelsen kan uppfylla sin uppsiktsplikt ändamålsenligt, varför vi valt att separera de två kontrollmålen.

Vad gäller prövningen av ändamålsenlighet och laglighet av bolagsprotokollen avgränsas granskningen till att bedöma protokollen utifrån kommunallagens bestämmelser. Huruvida protokollen är i enlighet med ABL kommer således inte bedömas.

Från och med 2018-01-01 trädde en ny kommunallag i kraft, kommunallag (2017:725), men då granskningen avser period innan ikraftträdandet har vi utgått från då gällande lagstiftning, kommunallag (1991:900). Nämnas ska att en tillämpning av kommunallag (2017:725) inte hade påverkat granskningens bedömningar och slutsatser.

2. *Lagar och interna dokument*

2.1. *Kommunallagen*

2.1.1. *Nämndprotokollens utformning*

I 5 kap 57-62 §§ KL ställs de juridiska kraven på en kommuns nämndprotokoll. Reglerna ska tillämpas på både kommunfullmäktige, nämnder och kommunstyrelse enligt 6 kap 30 § KL. Protokollen ska redovisa:

- vilka förslag och yrkanden som har lagts fram och inte tagits tillbaka,
- i vilken ordning ordföranden har lagt fram förslag till beslut,
- genomförda omröstningar och hur de har utfallit,
- vilka beslut som har fattats,
- vilka ledamöter som har deltagit i besluten och hur de har röstat vid öppna omröstningar, samt
- vilka reservationer som har anmälts mot besluten

Ett protokoll ska justeras senast fjorton dagar efter sammanträdet på det sätt som nämnden har bestämt. Senast andra dagen efter det att protokollet har justerats ska justeringen tillkännages på kommunens anslagstavla. Av tillkännagivandet ska framgå var protokollet finns tillgängligt samt vilken dag det har anslagits. Bevis om anslagsdag ska tecknas på protokollet eller utfärdas särskilt. Anslaget om protokollsjusteringen måste vara uppsatt på anslagstavlan under hela klagotiden (3 veckor) för att överklagningstiden ska löpa ut.

De juridiska kraven på protokollet är att betrakta som minimikrav. Protokollen bör alltid innehålla den information som allmänheten, förtroendevalda och tjänstemän behöver för att förstå vad ärendena handlar om. Protokollen utgör också en viktig del i kommunens historieskrivning varför väl formulerade protokoll med en informativ beskrivning av ärendet är av stor vikt.

I syfte att underlätta för den som läser protokollet på en dataskärm eller liknande är det lämpligt att i början av protokollet ha en ärendelista som visar vilka ärenden som varit föremål för behandling.

2.1.2. *Ansvar för nämndprotokoll*

Ansvar att föra protokoll ligger formellt på ordförande även om protokollets förande och hantering praktiskt sköts av nämndsekreteraren eller annan tjänsteman. Det är därför ordförande som svarar för protokollets riktighet.

2.1.3. *Laglighetsprövning*

Enligt 10 kap. 1 § KL gäller att varje medlem av en kommun har rätt att få lagligheten av kommunens beslut prövad genom att överklaga hos förvaltningsrätten. Då kommunala beslut ofta följer av protokoll är därför avgörande att kommunmedlemmar genom att läsa ett protokoll kan anses få tillräcklig information om beslutet för att få uppfattning om de vill laglighetspröva eller inte. Av denna anledning kan krav på nämndprotokollen även ställas utifrån kommunmedlemmars rätt att laglighetspröva beslut.

Beslut i kommunala bolag kan inte laglighetsprövas enligt KL men då kommunstyrelsen årligen ska fatta beslut om uppsiktspflicht avseende de kommunala bolagen enligt 6 kap 1a § KL, ges kommunmedlemmar möjlighet att laglighetspröva detta beslut. Således skapas i och med reglerna om uppsiktspflicht en besvärsrätt

gällande bolagens verksamhet. Kommunmedlemmar ges därför en möjlighet att laglighetspröva om de exempelvis, till skillnad från kommunstyrelsen, inte anser att ett bolag bedrivit sin verksamhet i enlighet med det fastställda kommunala ändamålet.

2.1.4. Kommunstyrelsens uppsiktsplikt

Enligt 6 kap. 1 § KL gäller att kommunstyrelsen ska leda och samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter och ha uppsikt över övriga nämnders verksamhet. Syftet med uppsiktsplikten är att kommunstyrelsen, på ett systematiskt sätt skall kunna följa utvecklingen inom kommunen samt de kommunala bolagen. Kommunstyrelsen ska se till att få nödvändig information om verksamheten så att kommunstyrelsen kan vidta åtgärder om det uppstår avvikelser i verksamheterna. Viktigt är även att kommunstyrelsen ska följa de frågor som kan ha inverkan på kommunens ekonomiska ställning varför nämnder och bolag bör redovisa ekonomiska överväganden och effekter av beslut när detta är relevant.

Nämndarna ska att då kommunstyrelsen efter genomförd uppsiktsplikt ska kunna besluta huruvida kommunala bolags verksamhet varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna kan krav ställas på att protokollen ska vara informativa och skrivna på ett lättförståeligt sätt. Detta ligger även i linje med att kommunala bolag vårdar kommunala angelägenheter som allmänheten ska ha insyn i.

Utifrån uppsiktsplikten kan således krav ställas på nämnd- och bolagsprotokolls utformning då protokollen utgör en regelbunden insyn i nämndernas och bolagens verksamhet som kommunstyrelsen ska använda som verktyg för sin uppsiktsplikt.

2.1.5. Anmälan av delegationsbeslut

Enligt 6 kap 33 § KL gäller att en nämnd får uppdra åt ett utskott, åt en ledamot eller ersättare eller åt en anställd hos kommunen eller landstinget att besluta på nämndens vägnar i ett visst ärende eller en viss grupp av ärenden. Beslut som har fattats med stöd av nyssnämnda ska anmälas till nämnderna, som bestämmer i vilken ordning detta skall ske.

Det finns två syften med att anmäla delegationsbeslut, det ena är i informationssyfte och det andra är att klargöra under vilken tidsrymd beslutet är möjligt att laglighetspröva. Anmälan protokollförs och anslås sedan på kommunens anslagstavla. Det blir härigenom möjligt för kommunmedlemmar att följa ett enskilt ärendes beslutsprocess.

Besvärstiden på tre veckor löper från och med att protokollet innehållande anmälan av delegationsbeslut anslås på kommunens anslagstavla. Ett uteblivet anslag innebär därför att besvärstiden börjar löpa.

2.2. Interna riktlinjer för protokoll

Falkenbergs kommun har inga formaliserade riktlinjer för hur nämndprotokollen ska utformas men däremot finns framtagna mallar som nämnderna kan använda sig av. Vidare framgår att nämndsekreterare träffas regelbundet för att diskutera protokollens utformning. En kommungemensam standard underlättar för läsaren att växla mellan olika nämnders protokoll och samtidigt känna igen sig i protokollens struktur.

Det kommunala bolaget arbetar inte i samma ärendehanteringssystem som nämnderna varför inte heller samma protokollsmall används i bolagen.

3. *Iakttagelser och revisionell bedömning*

3.1. *Nämndernas protokoll uppfyller kommunallagens krav*

Nedan jämförs kommunstyrelsens (KS), barn- och utbildningsnämndens (BUN), bygglovsnämndens (BLN), Kultur- och fritidsnämndens (KFN), miljö- och hälsoskyddsnämndens (MHN), servicenämndens (SVN), socialnämndens (SN), tekniska nämndens (TKN), trafiknämndens (TN) och överförmyndarnämndens (ÖFN) protokoll utifrån kriterier som ska uppfyllas för att protokollen ska överensstämma med krav i KL. När "-" anges, har granskningen inte hittat uppgift i en nämnds protokoll under perioden för att besvara frågorna.

	KS	BUN	BLN	KFN	MHN	SV N	SN	TK N	TN	ÖFN
Framgår vilka ledamöter och ersättare som tjänstgjort och vilka ärenden som handlagts?	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Kallas in endast om ordinarie ledamot inte kan närvara	Ja
Framgår förslag och yrkanden från ledamöter som inte tagits tillbaka?	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	-	Ja	-
Framgår i vilken ordning ordföranden lagt fram förslag till beslut?	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	-	Ja	-	Ja	-
Framgår vilka beslut som fattats?	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Framgår vilka ledamöter som har deltagit i besluten?	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Framgår genomförda omröstningar och hur de utfallit?	Ja	Ja	-	Ja	Ja	Ja	Ja	-	-	-
Framgår hur ledamöterna har röstat i öppna omröstningar?	Ja	Ja	-	Ja	Ja	Ja	Ja	-	-	-
Redovisas delegationsbeslut?	Ja	Ja	Ja	Redovisas i bilaga	Redovisas i bilaga	Ja	Ja	Ja	Redovisas i bilaga	Inte samtliga
Redovisas reservationer korrekt?	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	-	-	-
Redovisas jävssituationer korrekt?	Ja	Ja	-	-	Ja	-	-	-	-	Ja
Finns bevis om anslagsdag?	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja

3.1.1. Bedömning

Kontrollmålet, att nämndprotokollen uppfyller kommunallagens krav på protokoll, bedöms huvudsakligen vara uppfyllt.

Med ovan lista som utgångspunkt kan vi konstatera vid genomgång av nämndernas protokoll att KL:s krav på protokoll huvudsakligen efterlevs.

Vad gäller redovisning av delegationsbeslut har vi emellertid inte utifrån protokollen kunnat följa vilka delegationsbeslut som är fattade inom KFN, MHN, TN och ÖFN. I KFN:s protokoll hänvisas under ärendet *Delegationsbeslut* till beslutsunderlag, men beslutsunderlag är inte bilagt protokoll. I MHN:s protokoll framgår att handlingar i ärendet *Delegationsbeslut* redovisats för nämnden, men beslutsunderlag är inte bilagt protokoll. Efter avstämning med tjänsteman inom MHN framgår att delegationsbeslut redovisas i tabellform i protokollen men att tabellen inte publiceras på kommunens hemsida då den innehåller ett stort antal personuppgifter. I TN:s protokoll redovisas delegationsbeslut i beslutsunderlag, dock har beslutsunderlaget endast bilagts protokollet på kommunens hemsida vid två sammanträden under 2017. Vad gäller ÖFN framgår att beslut som ordförande fattat på delegation från nämnden redovisas. Däremot redovisas inte övriga delegationsbeslut inom ÖFN.

Vi anser att under förutsättning att det finns delegationsbeslut att redovisa så ska dessa beslut också framgå av protokollet. Till den del delegationsbeslut redovisas i bilaga är av vikt att bilagan medföljer protokollet. Detta måste anses följa av att anmälan av ett delegationsbeslut ska protokollföras. Det blir härigenom möjligt för kommunmedlemmar att följa ett enskilt ärendes beslutsprocess när protokollet justerats och sedermera anslås på kommunens anslagstavla.

Jämförelsevis kan nämnas KS:s protokoll där ärendet *Delegationsbeslut* följs av en tydlig uppräkningslista av vem som fattat delegationsbeslut, vad beslutet avsåg och när beslutet fattades.

3.2. Nämndernas protokoll är informativa och skrivna på ett lättförståeligt sätt samt är utformade så att kommunmedborgare kan utnyttja möjligheten att laglighetspröva beslut

Nedan jämförs kommunstyrelsens (KS), barn- och utbildningsnämndens (BUN), bygglovsnämndens (BLN), Kultur- och fritidsnämndens (KFN), miljö- och hälsoskyddsnämndens (MHN), servicenämndens (SVN), socialnämndens (SN), tekniska nämndens (TKN), trafiknämndens (TN) och överförmyndarnämndens (ÖFN) protokoll utifrån ett antal kriterier som granskningen anser bör uppfyllas för att protokollen ska betraktas som informativa, lättförståeliga samt utformade så att medborgare kan utnyttja möjligheten att laglighetspröva beslut.

	KS	BUN	BLN	KFN	MHN	SV N	SN	TKN	TN	ÖFN
Är protokollen överskådliga och går att hitta i?	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Är besluten tydliga?	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Återges en tydlig beskrivning av ärenden?	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Är rubrikerna tydliga?	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Är språket lättförståeligt?	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Finns innehållsförteckning/ ärendeförteckning?	Nej	Ja	Nej	Ja	Ja, från november 2017.	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej
Finns protokollen på hemsidan?	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja

3.2.1. *Bedömning*

Kontrollmålet, att nämndprotokollen är informativa och skrivna på ett lättförståeligt sätt samt är utformade så att kommunmedborgare kan utnyttja möjligheten att laglighetspröva beslut, *bedöms vara uppfyllt*.

Först och främst ska framhållas att fråga huruvida protokollen är informativa och skrivna på ett lättförståeligt sätt och fråga huruvida protokollen är utformade så att kommunmedborgare kan utnyttja möjligheten att laglighetspröva måste anses följa samma bedömning. Mer konkret, om protokollen är informativa och skrivna på ett lättförståeligt sätt måste de anses utformade på sådant sätt att kommunmedborgare också kan utnyttja möjligheten att laglighetspröva beslut. Detta då avgörande för att en kommunmedborgare ska kunna bedöma huruvida denne vill överpröva ett beslut är att tillräcklig information om ärendet och beslutet finns i protokollet samt att språket i protokollet är sådant att det går att förstå vad som beslutats och varför. Granskningen bedömer därför att protokollen uppfyller kontrollmålet.

Vad gäller ovanstående lista framgår att en bedömningsgrund varit om innehållsförteckning/ärendeförteckning finns i nämndprotokollen. Det finns inget uttryckligt krav på att detta ska finnas i protokoll men en innehållsförteckning utgör emellertid en enkel åtgärd för att uppnå en översiktlighet över behandlade ärende och utgör därför en service både internt för kommunen och extern för medborgare. Nämnas ska vidare att läsaren ofta endast är intresserad av ett eller några ärenden/beslut varför en innehållsförteckning underlättar för läsaren. För vissa nämnder finns därför ur ett serviceperspektiv förbättringsmöjligheter.

Granskningen vill också framhålla att det utgör en god service att protokollen finns på kommunens hemsida, vilket nämndprotokollen gör. Detta underlättar också för kommunens tjänstemän som i mindre utsträckning behöver ägna sig åt att behandla begäran om utlämnande av protokollen och istället endast hänvisa till hemsidan.

3.3. *Nämndernas protokoll är utformade så att kommunstyrelsen kan uppfylla sin uppsiktspflicht ändamålsenligt*

3.3.1. *Bedömning*

Kontrollmålet, att nämndprotokollen är utformade så att kommunstyrelsen kan uppfylla sin uppsiktspflicht ändamålsenligt, *bedöms vara uppfyllt*.

Inledningsvis ska nämnas att bedömning av detta kontrollmål har likheter med bedömningen under 3.2.1, det vill säga att för att kommunstyrelsens ska kunna fullgöra uppsiktspflichten förutsätts att protokollen är informativa och skrivna på ett lättförståeligt sätt. Med detta sagt är också av vikt utifrån kommunstyrelsens uppsiktspflicht att nämndprotokollen innehåller tydliga beskrivningar av ärendena samt vilka beslut som nämnderna fattar. I det avseendet bedömer vi att nämndprotokollen uppfyller kontrollmålet.

Utifrån uppsiktspflichten är emellertid också angeläget att kommunstyrelsen kan följa vilka ekonomiska följder ett beslut får för nämndens verksamhetsområde när detta är relevant. Av granskningen framgår att nämnderna generellt redovisar besluts ekonomiska följder vilket vi finner ändamålsenligt. Att tydligt redovisa ekonomiska följder av beslut tillför en tydlighet över vilka ekonomiska överväganden nämnden gjort vid beslut. Detta ökar vidare kommunstyrelsens insyn genom protokollen och ger således en mer heltäckande bild av nämndernas verksamhet och beslut däri.

Sammantaget bedömer granskningen därför att kontrollmålet är uppfyllt.

3.4. Bolagsprotokollen är informativa och skrivna på ett lättförståeligt sätt samt är utformade så att kommunstyrelsen kan uppfylla sin uppsiktsplikt ändamålsenligt

Nedan jämförs Falkenbergs Stadshus AB:s (FSTAB), Falkenbergs Bostads AB:s (FABO), Falkenberg Bostad Utvecklings AB:s (FABU), Falkenbergs Vatten och Renhållning AB:s (FAVAB), Destination Falkenberg AB:s (DFAB), Falkenberg Energi AB:s (FEAB), Falkenberg Näringsliv AB:s (FNAB) samt Falkenberg Energihandel AB:s (EnergiH) protokoll utifrån ett antal kriterier som granskningen anser bör uppfyllas för att protokollen ska betraktas informativa, lättförståeliga samt utformade så kommunstyrelsen kan uppfylla sin uppsiktsplikt ändamålsenligt. Framhållas ska att vad granskningen erfar har Falkenberg Energihandel AB endast haft ett styrelsemöte under perioden varför granskningen endast utgått från ett protokoll vid kontrollen.

	FSTAB	FABO	FABU	FAVAB	DFAB	FEAB	FNAB	EnergiH
Är protokollen överskådliga och går att hitta i?	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Är besluten tydliga?	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Nej, framgår ej med egen rubrik
Återges en tydlig beskrivning av ärenden?	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ibland	Ja	Nej
Är rubrikerna tydliga?	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Nej	Ja	Nej
Är språket lättförståeligt?	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Framgår tydligt överväganden samt ekonomiska följder?	Nej	Nej	Nej	Ja	Nej	Nej	Nej	Nej

3.4.1. Bedömning

Kontrollmålet, att bolagsprotokollen är informativa och skrivna på ett lättförståeligt sätt samt utformade så att kommunstyrelsen kan uppfylla sin uppsiktsplikt ändamålsenligt, *bedöms delvis vara uppfyllt*.

Utifrån ovanstående kontrollmål anser granskningen att krav kan ställas på protokollen att de innehåller tydlig information om ärendet, relevanta överväganden för beslutet, ekonomiska följder av beslutet för bolagets verksamhet samt själva beslutet.

Efter genomförd granskning kan konstateras att FAVAB:s protokoll genomgående behandlar ovanstående delar vilket granskningen anser uppfyller kontrollmålen. Granskningen anser vidare att FSTAB:s, FABO:s, FABU:s, FNAB:s samt DFAB:s protokoll har tydliga sammanfattningar/beskrivningar av ärendet samt tydliga beslut. Däremot anser granskningen att det av nyssnämnda protokoll generellt inte tillräckligt tydligt framgår vilka överväganden styrelsen gjort inför beslut och inte heller vilka ekonomiska följder beslutet får för bolaget. Framhållas ska att information om att ett beslut inte får ekonomiska följder för bolaget likväl är viktig information. Vad gäller FEAB:s protokoll anser vi att protokollen är kortfattade samt saknar tydliga rubriker. Däremot följer samtliga beslut under samma punkt i protokollen vilket tillför en tydlighet. Granskningen anser därför att nyssnämnda protokoll endast uppfyller kontrollmålet delvis.

EnergiH:s protokoll står ut bland bolagsprotokollen då granskningen anser att de är för kortfattade och svåra att urskilja beslut i. Tydliga rubriker används vidare inte i tillräcklig omfattning i dessa protokoll, varför det inte alltid är tydligt vad som utgör information om ärendet, vad som utgör beslut och vilka överväganden som gjorts vid beslutet.

Vi har inte något att anmärka på vad gäller språket i något av bolagsprotokollen då språket bedöms lättförståeligt och korrekt.

De protokoll som inte anses uppfylla kontrollmålen till fullo kan inte i sin nuvarande form anses tillföra tillräcklig mycket information för att kommunstyrelsen ska kunna uppfylla uppsiktsplikten ändamålsenligt. Utifrån dessa protokoll bedömer vi därför att kommunstyrelsen i flera fall behöver inhämta kompletterande information om bolagens verksamhet utöver det som följer av protokollen.

Granskningen har bedömt att FAVAB:s protokoll uppfyller kontrollmålet, att FSTAB:s, FABO:s, FABU:s, FNAB:s, DFAB:s samt FEAB:s protokoll delvis uppfyller kontrollmålet samt att EnergiH:s protokoll inte uppfyller kontrollmålet.

Vi är medvetna om att det av flera skäl kan vara svårt att bedriva verksamhet på en konkurrensutsatt marknad och även förhålla sig till offentlighetsprincipen. Detta kan ofta resultera i att protokoll i kommunala bolag blir kortfattade och inte ger sådan insyn i bolagens verksamhet som kommunstyrelsen erfordrar för att uppfylla sin uppsiktsplikt ändamålsenligt. Framhållas ska emellertid att offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) (OSL) innehåller bestämmelser dels till skydd för kommunala bolags ekonomiska intressen och dels till skydd för kommunala bolags affärsmotparters ekonomiska intressen.

Exempelvis kan nämnas 19 kap 1 § OSL enligt vilken sekretess gäller i en myndighets affärsverksamhet, för uppgifter om myndighetens affärs- eller driftförhållanden, om det kan antas att någon som driver en likartad rörelse gynnas på myndighetens bekostnad om uppgiften röjs. Som myndighet räknas i detta fall även kommunala bolag. Om bestämmelsen är tillämplig kan kommunala bolag

således sekretessbelägga sådana uppgifter om de begärs ut. I 31 kap OSL återfinns bestämmelser till skydd för enskild affärsmotparts ekonomiska intressen.

Ovanstående innebär således att det finns system för att kommunala bolag ska kunna föra informativa styrelseprotokoll och sedan sekretesspröva uppgifter enligt OSL för att skydda antingen sina egna ekonomiska intressen eller sina affärsmotparters om protokollen begärs ut.

Med detta sagt kan emellertid vara motiverat att ett bolags styrelseprotokoll är kortfattade, under förutsättning att kommunstyrelsen säkerställer att få löpande insyn i bolagens verksamhet på andra sätt. Om kommunstyrelsen emellertid inte har ett system för att säkerställa löpande insyn utöver bolagens styrelseprotokoll blir betydelsen av informativa styrelseprotokoll stor.

Sammanfattningsvis bedömer granskningen att kontrollmålet är delvis uppfyllt.

3.5. Bedömning av revisionsfråga

Revisionsfrågan för denna granskning är om nämnderna och bolagen utformar sina protokoll på ett ändamåls- samt lagenligt sätt. Som redan framgått har granskningen bedömt nämndprotokoll för sig och bolagsprotokoll för sig då olika krav ställs på nämndprotokoll och bolagsprotokoll. Vad gäller nämndprotokollen bedömer vi att de huvudsakligen utformas på ett ändamåls- samt lagenligt sätt.

Med detta innebär att vi anser att protokollen huvudsakligen uppfyller KL:s krav på protokoll, att det är informativa och skrivna på ett lättförståeligt sätt och utformade så att kommunmedlemmar kan utnyttja sin rätt att laglighetspröva samt att de är utformade så att kommunstyrelsen kan uppfylla sin uppsiktsplikt ändamålsenligt.

Även om Falkenbergs kommun inte har några formaliserade riktlinjer för hur nämndprotokollen ska utformas bedömer vi att det råder godtagbar enlighet mellan nämndprotokollen då det framgår att liknande mallar används av nämnderna samtidigt som protokollens disposition i huvudsak överensstämmer. Generellt används även liknande rubriker i protokollen vilket gör det enklare för läsaren att följa beslutet och dess överväganden. Med ovanstående i beaktning finns emellertid förbättringsmöjligheter vad gäller uniformering av nämndprotokollen. Detta då det finns skillnader i protokollens disposition och det inte är helt konsekvent avseende rubriksättning. Framhållas ska att nyssnämnda inte kan anses utgöra en brist utan snarare en förbättringsmöjlighet utifrån ett serviceperspektiv.

Efter genomförd granskning av bolagsprotokollen är den sammanfattade bedömningen att bolagsprotokollen inte är helt ändamålsenliga. Vi anser att protokoll från ett av bolagen uppfyller kontrollmålet i sin helhet, protokoll från sex av bolagen uppfyller kontrollmålet delvis samt att protokoll från ett bolag inte kan anses uppfylla kontrollmålet. De protokoll som inte anses uppfylla kontrollmålen till fullo kan inte i sin nuvarande form anses tillföra tillräcklig mycket information för att kommunstyrelsen ska kunna uppfylla uppsiktsplikten ändamålsenligt.

Nedan följer bedömningar utifrån varje kontrollmål.

3.6. *Bedömningar mot kontrollmål*

Kontrollmål

Kommentar

Nämndprotokollen uppfyller kommunallagens krav på protokoll

Huvudsakligen uppfyllt

Granskningen har vid genomgång av nämndernas protokoll inte identifierat något som avviker från KL:s krav på protokoll förutom vad gäller redovisning av delegationsbeslut.

Vi anser att under förutsättning att det finns delegationsbeslut att redovisa så ska dessa beslut också framgå av protokollet. Till den del delegationsbeslut redovisas i bilaga är av vikt att bilagan medföljer protokollet. Detta måste anses följa av att anmälan av ett delegationsbeslut ska protokollföras. Det blir härigenom möjligt för kommunmedlemmar att följa ett enskilt ärendes beslutsprocess när protokollet justerats och sedermera anslås på kommunens anslagstavla.

Vi anser därför att kontrollmålet är huvudsakligen uppfyllt.

Nämndprotokollen är informativa och skrivna på ett lättförståeligt sätt samt är utformade så att kommunmedborgare kan utnyttja möjligheten att laglighetspröva

Uppfyllt

Avgörande för att en kommunmedborgare ska kunna bedöma huruvida denne vill överpröva ett beslut är att tillräcklig information om ärendet finns i protokollet samt att språket i protokollet är sådant att det går att förstå vad som beslutats och varför. Granskningen bedömer att protokollen uppfyller kontrollmålet.

Nämndprotokollen är utformade så att kommunstyrelsen kan uppfylla sin uppsiktsplikt ändamålsenligt

Uppfyllt

Granskningen bedömer att protokollen har tydliga beskrivningar av ärendena samt vilka beslut som nämnderna fattar. Av granskningen framgår också att nämnderna generellt redovisar besluts ekonomiska följder vilket granskningen finner ändamålsenligt.

Bolagsprotokollen är informativa och skrivna på ett lättförståeligt sätt samt är utformade så att kommunstyrelsen kan uppfylla sin uppsiktsplikt ändamålsenligt

Delvis uppfyllt

Granskningen har bedömt att FAVAB:s protokoll uppfyller kontrollmålet, att FSTAB:s, FABO:s, FABU:s, FNAB:s, FEAB:s samt DFAB:s protokoll delvis uppfyller kontrollmålet samt att Energi H:s protokoll inte uppfyller kontrollmål

3.7. *Rekommendation*

- Granskningen rekommenderar kommunen att utarbeta riktlinjer för nämndernas protokoll för att ytterligare tydliggöra i organisationen vad protokollen ska innehålla enligt KL, vilka mallar som ska användas och protokollens disposition. Framhållas ska vidare att KL:s krav på protokoll endast utgör minimikrav varför det står kommunen fritt att utforma riktlinjer som ställer högre krav på protokollen. I sådana riktlinjer kan även ytterligare tydliggöras vad protokollen bör innehålla för att kommunstyrelsen ska kunna uppfylla sin uppsiktsplikt ändamålsenligt. En kommungemensam standard underlättar vidare för läsaren att växla mellan olika nämnders protokoll och känna igen sig i protokollens struktur.
- Granskningen rekommenderar kommunstyrelsen att antingen tillse att bolagens protokoll innehåller tillräcklig information för att styrelsen ska erhålla löpande insyn i verksamheten alternativt att kommunstyrelsen tillser att erhålla tillräcklig information från bolagen på annat sätt, för att kunna uppfylla uppsiktsplikten ändamålsenligt.

Ulrika Rosander

Projektledare

Fredrik Carlsson

Uppdragsledare